

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS

TEISĖS GRUPĖ

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS SEIMO 2012 M. BIRŽELIO 26 D. NUTARIMO NR. XI-2133 „DĖL
NACIONALINĖS ENERGETINĖS NEPRIKLAUSOMYBĖS STRATEGIJOS
PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO“ PROJEKTO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS
VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO NUTARIMO
„DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO 2012 M. BIRŽELIO 26 D. NUTARIMO NR.
XI-2133 „DĖL NACIONALINĖS ENERGETINĖS NEPRIKLAUSOMYBĖS
STRATEGIJOS PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO“ PROJEKTO PATEIKIMO
LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMUI“ PROJEKTO
(TAP-24-598, TAP-24-599; TAIS NR. 24-5254(2), 24-5255(2))**

Nr.
Vilnius

Įvertinę Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. birželio 26 d. nutarimo Nr. XI-2133 „Dėl Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos patvirtinimo“ pakeitimo“ projekto (toliau – Seimo nutarimo projektas) ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. birželio 26 d. nutarimo Nr. XI-2133 „Dėl Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos patvirtinimo“ pakeitimo“ projekto pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ projekto (toliau – Vyriausybės nutarimo projektas)(toliau kartu – Projektai) atitiktį įstatymams ir teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

Dėl Seimo nutarimo projekto:

1. Siūlome patikslinti Seimo nutarimo projektu tvirtinamos Nacionalinės darbotvarkės „Nacionalinė energetinės nepriklausomybės strategija“ (toliau – Strategija) 2 punkte pateiktą nuorodą į 2021 m. birželio 30 d. Europos parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2021/1119, kuriuo nustatoma poveikio klimatui neutralumo pasiekimo sistema ir iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 401/2009 ir (ES) 2018/1999, laikantis Nuorodų į Europos Sąjungos teisės aktus teikimo teisės aktuose reikalavimų aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2020 m. kovo 6 d. įsakymu Nr. 1R-72 „Dėl Nuorodų į Europos Sąjungos teisės aktus teikimo teisės aktuose reikalavimų aprašo patvirtinimo“, 7.1 papunkčio reikalavimų, atsisakant sakinio prieš šią nuorodą ir nurodant pavadinime vartojamą trumpinį, kuris buvo vartojamas Europos Sąjungos teisės akto priėmimo metu ir konkrečiame Europos Sąjungos teisės akte („*Europos klimato teisės aktas*“).

2. Atkreipiame dėmesį, kad Strategijos 3 punkte vartojama netinka sąvoka „mokslo institucijos“, siūlome ją patikslinti pagal Mokslo ir studijų įstatyme vartojamą sąvoką „mokslo ir studijų institucijos“. Papildomai atkreipiame dėmesį, kad pradedant 3 punktu Strategijos tekste vartojamos skirtingos sąvokos – „valstybės valdomos energetikos įmonės“, „energetikos sektoriuje veikiančios įmonės“ (abi – 3 punktas), energetikos sektoriaus įmonės“ (37 punktas),

„valstybės valdomos įmonės“ (49 punktas), „energetikos įmonės“ (88 punktas) ir t.t. Siūlome patikslinti ir (ar) suvienodinti sąvokas visame Strategijos tekste.

3. Pažymime, jog Strategijos 5 punkte pateiktos nuorodos į skirtingas Strategijos galiojimo redakcijas neatitinka Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298 „Dėl Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų patvirtinimo“ (toliau – Rekomendacijos). Siūlome patikslinti šį punktą, nurodant, kokie metai ar kokios konkrečios nuostatos turimos omenyje.

4. Papildomai atkreipiame dėmesį, kad Strategijos 6 punkte vartojama formuluotė „pastaruosius trisdešimt metų“ stokoja aiškumo – pirminė Strategijos redakcija patvirtinta 2012 metais, o praėjus 12 metų siūloma nauja jos redakcija, kuri rengiama keičiant 12 metų galiojusią strategiją, t.y. išlaikant jos tęstinumą. Siūlome vengti panašaus pobūdžio („*per pastaruosius...*“) formuluočių ir patikslinti minimas nuostatas, nurodant, kurie metai laikomi atskaitos tašku ar turimi omenyje.

5. Atkreipiame dėmesį, kad Strategijos 6 punkte nurodant vienos užsienio valstybės oficialų pavadinimą, siūlytume ir 7 punkte (bei toliau Strategijos tekste) laikytis šio principo bei nurodyti *oficialius* valstybių pavadinimus.

6. Pažymime, kad Strategijos 8 punkte įvedant trumpinius siūlome laikytis Rekomendacijų 116 punkto reikalavimų, kad *teisės akte trumpinys paprastai įvedamas pirmą kartą tekste paminėjus visą pasakymą, pavadinimą*. Šiuo aspektu būtina patikslinti trumpinį „gaminantis vartotojas“.

7. Atkreipiame dėmesį, kad Strategijos 18 punkte minimas Europos Sąjungos teisės aktas yra 2019 m. gruodžio 11 d. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai, Europos Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Europos žaliasis kursas“ (COM/2019/640 final), todėl siūlome patikslinti nuorodą Strategijoje.

8. Pažymime, kad Strategijos 23.1 papunktyje pateiktos formuluotės „lengvasis ir sunkusis elektrinis transportas“ prasmė nėra aiški, nes tokia sąvoka nėra suderinta Terminų banko įstatymo nustatyta tvarka. Siūlome arba nurodyti, koks teisės aktas apibrėžia tokią sąvoką ir atskleidžia jos prasmę, arba ją patikslinti.

9. Papildomai pažymime, kad Strategijos 23 punkto papunkčiai baigiami nurodant tam tikrą energijos kiekį skaičiais, tačiau nėra patikslinta, ar tai skaičius *per metus*, ar per kitą laikotarpį, siūlome patikslinti.

10. Atkreipiame dėmesį, kad Strategijos Elektros energetikos sistemos sinchronizacijos su KET poskirsnio nuostatos iš dalies atkartoja Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemos sujungimo su kontinentinės Europos elektros tinklais darbui sinchroniniu režimu įstatymo nuostatas. Laikantis Rekomendacijų 9 punkto reikalavimų, kad *įgyvendinamajame teisės akte neturėtų būti atkartojamos aukštesnės galios teisės akto nuostatos*, ir atsižvelgiant į tai, kad Seimo nutarimai konstitucinės jurisprudencijos prasme laikomi įgyvendinamaisiais teisės aktais, siūlome patikslinti Strategijos nuostatas, nekartojant, bet pateikiant blanketines nuorodas į atitinkamus minėto įstatymo straipsnius ar nuostatas.

11. Siūlome patikslinti Strategijos 48 punkto išdėstymą.

12. Atkreipiame dėmesį, kad Strategijos 57 straipsnio nuostatos dėl valstybei svarbiais pripažįstamų strateginių projektų neatitinka subjektiškumo ir Strateginio valdymo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. balandžio 28 d. nutarimu Nr. 292 „Dėl

Strateginio valdymo metodikos patvirtinimo“, 148 punkto nuostatų, siūlome patikslinti arba atsisakyti šios nuostatos.

13. Pažymime, kad Strategijos 183 punkte pateikiama formuluotė, kas laikoma *energetikos pramone*, stokoja aiškumo. Manome, kad *pramonė* nėra tolygu *įmonei*, tačiau gali sietis su įmonės veikla – *gamyba* ir pan. Siūlome patikslinti.

14. Atkreipiame dėmesį, kad Strategijos 218 punkte pateikiama nuoroda į neegzistuojantį papunktį (235.10 papunktis), siūlome patikslinti.

15. Siūlome patikslinti Strategijos 253 punkte pateiktą nurodą į programą „Europos horizontas“, pirmą kartą nurodant visą jos oficialų pavadinimą.

16. Atkreipiame dėmesį, kad Strategijoje turėtų būti nurodomi susiję *teisės aktai*, o Vyriausybės pasitarimo protokolas tiek pagal jo priėmimo tvarką, tiek pagal savo turinį nėra teisės aktas, todėl siūlytume atsisakyti Strategijos 264 punkte (ir kituose punktuose) pateiktos nuorodos į Nacionalinį energetikos ir klimato srities veiksmų planą.

17. Siūlome redakciniu aspektu patikslinti: Seimo nutarimo projekto išdėstymą, siekiant, kad jis atitiktų Rekomendacijų 176.2 papunkčio reikalavimus; lapų numeraciją pagal Rekomendacijų 107 punkto reikalavimus; Strategijos 70.2 papunktį, 121 punktą (amžius įprastai nurodomas romėniškais skaitmenimis), 236.2 papunktį.

18. Siekiant teisės aktų nuoseklumo, Strategijos 2 priede siūlytume užtikrinti tinkamą trumpinių įvedimą, t. y. įvesti visų sutrumpintų pavadinimų trumpinius, ne tik kai kurių.

Dėl Vyriausybės nutarimo projekto pastabų ir pasiūlymų neturime.

Bendros pastabos Projektams:

19. Pažymime, kad Projekto aiškinamajame rašte nurodyta, kad *viso laikotarpio (2024–2050 m.) energetikos transformacijos išlaidos gali siekti 71,3 mlrd. eurų, tačiau didžioji dalis išlaidų bus privačios lėšos*. Atkreipiame dėmesį, kad tokia nuostata stokoja aiškumo, kas laikoma „*privačiomis lėšomis*“ (t.y. ar į jas patenka valstybės valdomų įmonių lėšos, ar privačių įmonių lėšos, ar privačių vartotojų lėšos ar kt.) ir net apytiksliai nenurodyta, kad papildomų *biudžeto lėšų* reikės, nenurodyta iš kokių šaltinių bus finansuojamas Strategijoje nurodytų kryptų ir veiksmų atlikimas. Pažymėtina, kad Konstitucinis Teismas yra pažymėjęs, kad pagal Konstituciją įstatymų leidėjas, išleisdamas įstatymą ar kitą teisės aktą, kuriam įgyvendinti reikalingos lėšos, turi numatyti tokiam įstatymui ar kitam teisės aktui įgyvendinti būtinas lėšas; pagal Konstituciją įstatymų leidėjas negali sukurti tokios teisinės situacijos, kai išleidžiamas įstatymas arba kitas teisės aktas, kuriam įgyvendinti reikia lėšų, bet tokių lėšų neskiriama arba jų skiriama nepakankamai (Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d., 2006 m. gruodžio 21 d., 2010 m. birželio 29 d. nutarimai). Todėl siūlome nurodyti, koks būtų bent apytiksliai reikalingas papildomų valstybės *biudžeto lėšų* poreikis, šių lėšų numatymo ir skyrimo galimybės.

20. Atkreipiame dėmesį, kad pateikti Projektai yra įtraukti į Vyriausybės pasiūlytą Lietuvos Respublikos Seimo VIII (pavasario) sesijos darbų programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2024 m. vasario 21 d. nutarimu Nr. 133 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo VIII (pavasario) sesijos darbų programos“, ir Lietuvos Respublikos Seimo VIII (pavasario) sesijos darbų programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Seimo 2024 m. kovo 14 d. nutarimu Nr. XIV-2489 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo VIII (pavasario) sesijos darbų programos patvirtinimo“. Todėl jie yra prioritetingos teisėkūros iniciatyva ir, priešingai nei nurodyta Projektų teikime, dėl šios iniciatyvos pagal Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos,

patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, 4 punkto reikalavimus turi būti atliekamas numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas. Todėl siūlytume užtikrinti atitiktį teisės aktų reikalavimams, atlikti nurodytą vertinimą ir kartu su patikslintais Projektais pateikti numatomo teisinio reguliavimo prioritetinių teisėkūros iniciatyvų poveikio vertinimo pažymą.

21. Papildomai atkreipiame dėmesį, kad atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 16 punktą, numatantį, kad viešojo administravimo subjektas, rengiantis norminio teisės akto projektą, Vyriausybės nustatyta tvarka atlieka šio teisės akto projekto antikorupcinį vertinimą, jeigu teisės aktu numatoma reguliuoti visuomeninius santykius, susijusius su *energetika*, bei į pateiktų Projektų siūlomo teisinio reguliavimo turinį, taip pat vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimu Nr. 728 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento patvirtinimo“, 37 punktu bei Teisės aktų projektų antikorupcinio vertinimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. kovo 12 d. nutarimu Nr. 243 „Dėl Teisės aktų projektų antikorupcinio vertinimo taisyklių patvirtinimo“, kartu su teikiamu Projektu turi būti pateikta teisės akto projekto antikorupcinio vertinimo pažyma.

Teisės grupės patarėja

Renata Adomaitytė-Šliogerienė